

Keywords: *manuscript, restoration, diptychs.*

Abstract: *This work presents the restoration of an original manuscript of the years 1838-1840, which includes several diptychs where there are mentioned the living and the dead, but also the parishioners who contributed with some money to restore the roof of the church and who wanted to be remembered religiously.*

I chose this document because of the complex restoration techniques applied on paper. Beyond the act of restoration, our objective is the recovery and enhancement of the cultural heritage, which has a crucial role in keeping the identity of a nation.

Lucrarea pe care o voi prezenta face parte din colecția de documente a Muzeului Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, care are în patrimoniul său obiecte de patrimoniu importante din punct de vedere istoric și documentar.

Am ales pentru restaurare un manuscris original datat între anii 1838 – 1840, din zona Păușești Măglași, cătunul Vlăducenii, județul Vâlcea. În urma unei studii documentar și a traducerii din chirilică a textului, putem trage concluzia că acest document ar fi aparținut bisericii cu hramul „Sfinții Îngeri”, construită de Constandin Malache și alți locuitori în anul 1704, septembrie 19², și zugrăvită în anul 1844³.

Manuscrisul cuprinde mai multe pomelnice împodobite cu numeroase miniaturi realizate în peniță și acuarelă reprezentând chipuri de sfinți și elemente decorative în diferite culori (roșu, verde, negru, maron). Amintim câteva dintre aceste pomelnice în care sunt menționați cei vii și cei morți: Pomelnicul lui Stan Vlăduceanu, Pomelnicul lui Radu Dragomir, Pomelnicul lui Marin ginerele lui Ioniță Vlăduceanu, Pomelnicul lui Sima Beldiman.

În pomelnicele lui Ioan Lăcărcez, cel al lui Nicolae și Dumitru Gibă sunt trecute familiile care au contribuit cu anumite sume de bani la șindrilitul bisericii (refacerea acoperișului) „ca în veci să fie pomeniți”.

Textul din manuscris este scris cu litere chirilice de mână (mari și mici), pe o hârtie de fabricație manuală, cu linii de apă verticale și filigram. Cerneala folosită este de două feluri: neagră de carbon, roșie ferogalică.

Manuscrisul este format din 11 file pliate la mijloc pe lungime, sub forma unui fascicul, având următoarele dimensiuni: lungime- 34 cm, lățime- 20,5 cm.

¹ **Elena Mitrana**, Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, șef Laborator Restaurare-Conservare.

² Popescu-Cilieni 1939, p. 64.

³ Stoicescu 1970, p. 475.

Descrierea stării de conservare

Manuscrisul prezintă degradări fizico-mecanice pe tot cuprinsul său, diverse pete și o migrare a cernelii. Hârtia are un aspect ușor rugos, îngălbenit, cu urme de murdărie aderentă și grăsimi (patină vulgară). Pe cuprinsul întregii lucrări se găsesc depozite de ceară iar pe unele file se află diferite însemnări și desene realizate cu creionul chimic.

Din cauza manipulării și păstrării în condiții necorespunzătoare, documentul a suferit multiple degradări: colțuri rupte și fragilizate atât în partea superioară cât și în cea inferioară a paginii, fisurarea filelor pe direcția de pliere pe toată lungimea lor, franjurări marginale, multiple plieri, pierderi din materialul suport (din fila numărul 5 lipsește $\frac{1}{4}$ cm).

Tratament efectuat

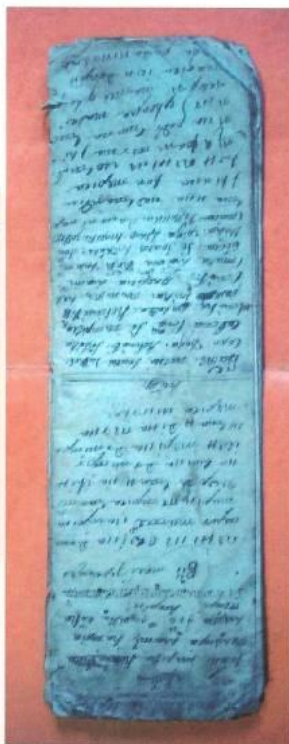
Având în vedere starea de conservare a manuscrisului și a solubilității cernelii în apă, am propus o curățire uscată cu praf de gumă pe toată suprafața documentului și completarea părților lipsă.

Ordinea de execuție a operațiilor de restaurare efectuate este următoarea: desprăfuirea manuscrisului cu pensulă moale din păr natural, curățirea cu praf de gumă prin mișcări circulare pe toată suprafața documentului, îndepărtarea depozitelor de ceară cu ajutorul bisturiului, presarea manuscrisului între hârtii de filtru umede și platane din lemn, consolidarea filelor cu vâl japonez, a zonelor fisurate folosind ca adeziv carboximetilceluloză (CMC 1,5%), completarea părților lipsă din materialul papetar cu hârtie japoneză în tehnica „la dublu”, presarea intermediară a zonelor completate, curățirea surplusului de hârtie japoneză cu ajutorul bisturiului la masa luminoasă, tăierea la format a completărilor și refacerea oglinzii paginii cu ajutorul cutterului și a unei rigle, presarea finală a documentului între foile de hârtie de filtru și platane de lemn în presa mecanică, confecționarea unei mape de protecție a manuscrisului după dimensiunile acestuia.

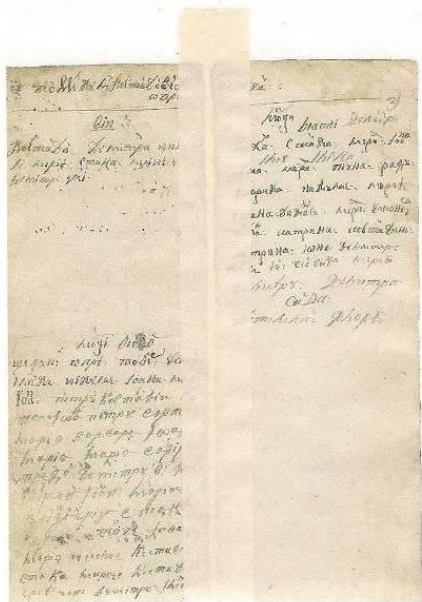
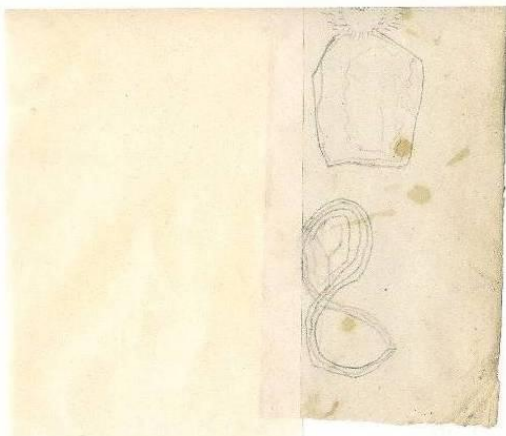
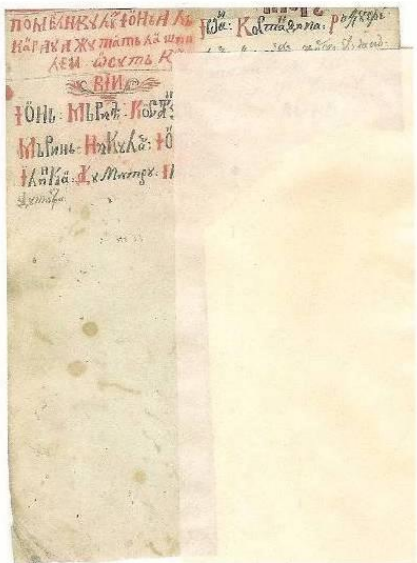
BIBLIOGRAFIE

- Popescu-Cilieni 1941 Ion Popescu-Cilieni, *Biserici, târguri și sate din județul Vâlcea*, Ed. Ramuri, Craiova, 1941.
- Stoicescu 1970 Nicolae Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, 1 – Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)*, Vol. 2 de la M – Z, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 1970.

Fotografii înainte de restaurare

Fotografii în timpul restaurării

Fotografii după restaurare

